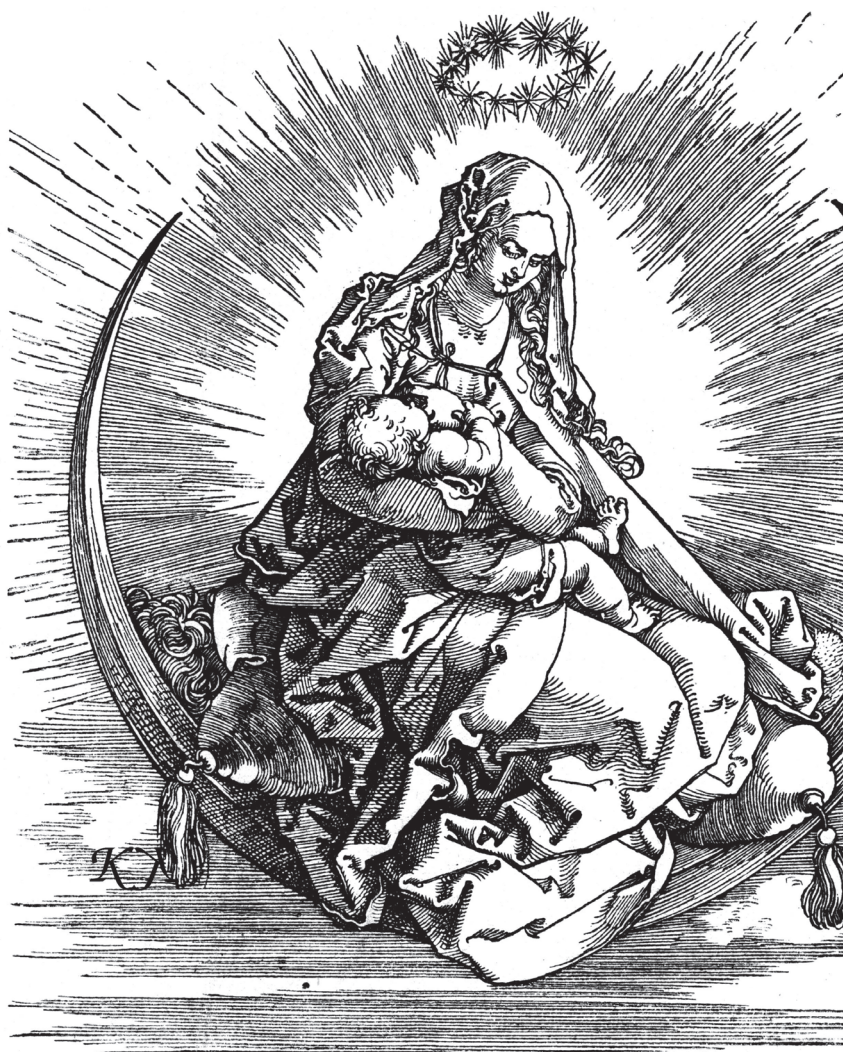


KATOLSK STUDIEBIBEL

Studiehandledning till Lukasevangeliet



VF
VERITAS
FÖRLAG

Bilda 

Studiehandledning till Lukasevangeliet

Lukasevangeliet är skrivet av en författare som var noga med att förankra berättelsen i historien. Han är noga med detaljer och mycket intresserad av bönen. I Lukasevangeliet ber Jesus och undervisar om bönen mer än i de övriga evangelierna tillsammans. Lukas skildringar av Maria är unika. Därför kallas evangeliet ibland för Marias evangelium eftersom Lukas skildrar flera händelser som han bara kan ha fått kunskap om genom Maria. Matteus-, Markus- och Lukasevangeliet liknar varandra till struktur och innehåll. De brukar kallas för de synoptiska evangelierna (efter det grekiska ordet *synopsis* som betyder "samsyn").

Förbered dig genom att läsa igenom introduktionen till evangeliet i Katolsk studiebibel. Du kan också se en presentation av Lukasevangeliet på Youtubekanalen Katolsk horisont.

Under samlingarna behöver du utöver Katolsk studiebibel även ha tillgång till en bibel med Gamla testamentet samt Katolska kyrkans katekes (KKK).

Första samlingen: Lukasevangeliet kapitel 1

Inledning

Hälsa alla välkomna.

Berätta kort om syftet med studiecirkeln, att ni tillsammans ska läsa och samtala om Lukasevangeliet.

Gå en presentationsrunda med namn och ålder. Hur väl känner deltagarna varandra? Anpassa presentationsövningarna efter gruppens behov.

Exempel på en övning för att lära känna varandra och bygga gemenskap i gruppen: Vad har vi för likheter i det vi gillar och ogillar? Dela in i grupper om tre och ge varje grupp pennor och papper. Varje grupp ska hitta tre saker som alla i gruppen gillar. De ska också hitta tre saker som alla i gruppen ogillar. Möjliga teman: tv-program, mat, bibelverser, aktiviteter, bön. Gärna något kopplat till ämnet för studiecirkeln. Sedan presenteras resultatet i storgrupp.

Diskutera och bestäm gemensamt vilka spelregler ni vill ha under era träffar. Ta hjälp av förslagen som finns på s. 16. Finns det önskemål kring studiecirkelns upplägg? Hur ofta och vilka dagar ska ni ses? Kan ni lägga träffarna i anslutning till någon av veckomässorna i församlingen? Vill ni fika tillsammans? Vill ni ses hemma hos varandra någon gång?

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord:

Kom, du helige Ande.

O du helge Ande, kom. Fyll dina trognas hjärtan och tänd i dem kärlekens eld, din levande låga.

V/. Du sänder ut din Ande, då skapas de,

R/. och du förnyar jordens ansikte.

LÅT OSS BEDJA

Gud, du som har undervisat dina trogna med den helige Andes ljus, skänk oss vishet genom samme Ande, och låt oss alltid kunna glädja oss åt hans tröst. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen

Samtal

1. Läs Luk 1:9 och 24:53. Vad innebär det att Lukas har tempel och bön som ram för sitt evangelium? Vad vill författaren signalera med denna inramning? Samtal i stora gruppen i ca 7 min.
2. Vad betyder ängeln Gabriels profetia om Johannes avhållsamhet i Luk 1:15? Läs angivna bibeltexter från GT i parallellhänvisningarna nederst på sidan. Slå upp ordet "nasir" i uppslagsdelen längts bak i studiebibeln. Varför blev man nasir? Vilka personer i GT levde under samma löfte som Johannes? Finns det spår av andra nasirer i NT? Samtal i stora gruppen i ca 10 min.
3. I Luk 1:15 finns evangeliets första uppgift om den helige Ande. Lukas är påtagligt intresserad av Anden. Markera med gul penna alla gånger Anden nämns i evangeliet så att det framkommer tydligare. Eget arbete i 7 min.
4. Vad i ängeln's hälsning i Luk 1:28 gör Maria unik? Fundera över vidden av uttrycket "full av nåd". Om Maria var full av nåd redan vid sin tillblivelse måste hon som barn ha gjort intryck på sin omgivning. Om detta får vi inget veta i NT, men använd din fantasi och föreställ dig Marias barndom. Notera några tänkbara saker (traditioner om Marias uppväxt finns att läsa i Jakobs protevangeliem (ca 150 e.Kr.) i *Apokryferna till Nya testamentet*). Läs i KKK 490–493 om hur kyrkan beskriver den obefläckade avlelsen. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.
5. Läs Luk 1:39–45. Hur kan man se att Maria är det nya förbundets ark? Läs de texter i GT som anges i noterna till 1:39–45; 1:42 och 1:56. Jämför med verserna i Lukas. Tror ni att Lukas tänkte på förbundsarken när han skrev om Maria? Ge argument. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 20 min.
6. I Luk 1:43 antyds en gammaltestamentlig föreställning om drottningmodern vid Israels hov. Läs 1 Kung 2:17–20 för att få en uppfattning om drottningmoderns ställning. Ser du paralleller mellan drottningmodern och kyrkans vördnad av Maria? Stryk under alla texter i kap 1 (och 2) som handlar om Maria med blå penna. Arbete i par i ca 10 min

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att tillsammans be första dekadens i de glädjrika mysterierna:

Jesus bebådas av ängeln

"Var hälsad, du högt benådade! Herren är med dig" – Luk 1:28

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 2–3.

Andra samlingen: Lukasevangeliet kapitel 2–3

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vill du dela något speciellt stycke som du fastnade för när du läste Lukas 2–3?

Samtal

1. Läs Luk 2:1–7 och noten till den välkända uppgiften om det fullbelagda härbärgets i Betlehem. Fundera över varifrån uppgiften kommer att Maria och Josef skulle ha utestängts? Går en sådan uppfattning att förena med judisk gästfrihetskultur? Vad står i texten, och vad läser vi in i texten utifrån föreställningar som inte kommer från bibeltexten? Kommer ni att tänka på andra bibeltexter där det är risk för liknande inläsning? Samtal i stora gruppen i ca 10 min.
2. Läs Luk 2:19. Marias hållning är ett föredöme för alla troende. Läs KKK 2599 utifrån tanken att Jesus gick i Marias böneskola. Vad kan ni lära er av Maria och hur kan ni omsätta det i ert böneliv? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 12 min.
3. Läs Luk 2:29–32. Symeons lovsång har gammalttestamentlig bakgrund. I parallellhänvisningarna till 2:30 och 2:32 under bibeltexten hittar ni några GT-ställen. Läs dem och notera sammanhangen ur vilka de är hämtade. Sammanfatta i en mening. Samtal i stora gruppen i ca 7 min.
4. Läs Luk 3:1–2. Notera hur Lukas inleder sin presentation av Johannes Döparen. Vad får ni reda på om författaren genom hans val av ord (läs också om författaren i introduktionen till Lukasevangeliet)? Samtal i par i ca 8 min.
5. Läs Luk 3:1–20. Beskriv Johannes roll i frälsningshistorien utifrån noterna till Matt 3:1 och 3:11 och KKK 523. Samtal i par i ca 10 min.
6. Läs Luk 3:21–22. Texten om Jesu dop är en treenighetstext. Hur ser man det? Läs noten till Matt 3:17. Rita gärna en symbol för Treenigheten i marginalen, förslagsvis en triangel. Treenighetsmarkera fler texter i NT. Vilka kommer ni att tänka på? Samtal i stora gruppen i 7 min.
7. Läs Luk 3:23–38. Lukas släktavla är länkad till Jesu frestelse i kap 4. På vilket sätt? Ledtråd finns i KKK 539. Samtal i mindre grupp om tre pers. i 15 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att tillsammans be Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 4–5.

Tredje samlingen: Lukasevangeliet kapitel 4–5

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad minns du som särskilt intressant från samtalet förra träffen?

Samtal

1. Läs Luk 4:1–13 följt av Rom 5:12–21 som en kommentar till texten om Jesu frestelse. Vilka likheter och skillnader finns mellan den förste och den andre Adam? Samtal i stora gruppen i 5 min.
2. Läs Luk 4:16–30. Jesu anspråk i Nasarets synagoga provocerade. Fundera över innehållet i v. 24. Vad menade Jesus med uttrycket? Vilka särskilda problem kunde vara förknippade med hemstaden för Jesus? Har ni erfarenheter av liknande mönster idag? Samtal i mindre grupp om tre pers. i 12 min.
3. Läs Luk 4:43 samt noten om Guds rike i Mark 1:15 som kommentar till versen i Luk. Kan du se tecken på Guds rikes närvaro i ditt liv som kristen? Var finns de? Vad kan du göra för att Guds rike ska bli ännu mer närvarande på jorden? Samtal i mindre grupp i 12 min.
4. Luk 5:8 berättar om Petrus första möte med Jesus. Petrus och Jesajas reaktioner inför Guds helighet är likartade. Men det finns en fortsättning. Läs i KKK 208 och formulera vad Gud gör när människan ser sin synd. Samtal i par i ca 10 min.
5. Notera vad Jesus gör i Luk 5:16. KKK 2602 lär oss om Jesu bön i det fördolda. Hur hänger detta sätt att be samman med Jesu gärning i det offentliga, bland människor? Vad kan vi lära oss av Jesu sätt att be? Samtal i par i ca 10 min.
6. I Luk 5:27–32 möter vi en viktig sida av Jesu offentliga gärning. Hans sätt att inkludera alla människor i sin gemenskap provocerade dåtidens religiösa elit. Om du vill gå i Jesu fotspår, vilka skulle du då äta tillsammans med? Finns det idag en korrekthetens kultur i kyrkans gemenskap som utesluter vissa grupper? Samtal i stora gruppen i 7 min.
7. I Luk 5:33–34 möter vi en diskussion om fastan. Läs i KKK 1430 om kyrkans undervisning om fastan. Beskriv fastans innersida och yttersida. Vad är kärnan i all sorts botgöring? Vad kan hända med oss om vi inte utgår från detta centrum? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att tillsammans be Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 6–7.

Fjärde samlingen: Lukasevangeliet kapitel 6–7

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad betyder det för dig att “Människosonen är Herre över sabbaten”?

Samtal

1. Läs om Jesu böneliv i Luk 6:12. Lukas vill att vi ska gå i böneskola när vi läser hans evangelium. Sammanfatta vad ni hittills har lärt er genom att gå tillbaka till de ställen där han betonar bönen. Markera alla ställen som handlar om bön med grön penna. Samtal i par i ca 10 min.
2. Läs Luk 6:19 med not. Folkmassans längtan efter att röra vid Jesus får sin fortsättning och sitt svar i kyrkans liv. På vilket sätt? Vad kan du göra i ditt liv för att Jesus ska kunna röra vid dig? Samtal i par i ca 7 min.
3. Läs Luk 6:43–45. Vad kan vi lära oss av Jesu undervisning här? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 12 min.
4. Läs Luk 7:1–10. Leta i texten efter ord som förekommer i mässan. Varför tror ni att kyrkan har valt just dessa ord? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 12 min.
5. Läs Luk 7:11–17 om hur Jesus kunde uppväcka människor från de döda. Hur många personer uppväcker han i evangelierna? Leta i alla evangelier och räkna. Betyder siffran något tror ni? Kom ihåg att Matteus, Markus och Lukas ofta upprepar samma berättelse, medan Johannes skildringar är annorlunda. Läs KKK 994 som kommentar till undret. Samtal i stora gruppen i ca 10 min.
6. Läs Luk 7:18–35. Läs hela texten om Johannes, notera särskilt ovissheten i v. 19. Jämför med vad som står i andra bibeltexter om Johannes och hur han pekar ut Jesus som ”den som skall komma”, särskilt Joh 1:29 med not. Vad kan ha hänt i Johannes liv? Varför tror ni att han tvivlar? Samtal i par i ca 10 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans:

Gud, du är kärleken. Jag älskar dig, ty du har älskat mig från evig tid. Din kärlek har du uppenbarat i Jesus. Ge mig hans Ande, och hjälp mig att alltmer leva av denna kärlek (Oremus 2021 s. 26).

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 8–9.

Femte samlingen: Lukasevangeliet kapitel 8–9

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågorna:

- Vad kan jag göra för att komma närmare Gud idag?

Samtal

1. Läs Luk 8:1–3 och notera att Jesus också hade kvinnliga lärjungar. Maria från Magdala får en mycket viktig roll i evangelierna (se noten till Joh 20:11–18). Johanna och Susanna är däremot mer okända. Vilka slutsatser drar ni av Jesu verksamhet utifrån informationen i noten till 8:3 nederst på sidan? Samtal i par i ca 10 min.
2. Om Jesus hade bröder, vilket sägs i Luk 8:19, var Maria inte ständig jungfru. Vad är det katolska svaret på detta påstående? Leta rätt på lämpliga ställen i katekesen via sakregistret längst bak. Samtal i stora gruppen i ca 7 min.
3. Uppgiften om Jesu manteltofs i Luk 8:44 är intressant. Slå upp ordet ”Kläder” i uppslagsdelen längst bak i studiebibeln för en nyttig genomgång om hur man klädde sig under biblisk tid. Via noten i Mark 5:27 gör ni sedan ett litet bibelstudium över temat relikier i Bibeln. Se till att du kan ge goda och bibelmotiverade skäl till att katolska kyrkan vördar relikier. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.
4. Läs Luk 9:18–22. Petrus bekännelse är här kortare än parallellen i Matt. Läs därför noterna till Matt 16 så att du inte missar något. Fundera över varför Jesus förbjöd lärjungarna att tala om för andra att han var Messias? Svaret ges indirekt av Jesus. Vad tror ni att Jesus menade? Samtal i mindre grupp om tre pers, i ca 12 min.
5. Läs Luk 9:28–36 och angiven not till parallellen i Matt. Vad säger texten om Kristi förklaring när det gäller förhållandet mellan GT och NT? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 12 min.
6. Idealet att vara minst i Luk 9:48 är en uppmaning riktad till alla som vill vara i centrum och sitta främst. Kommer du på några av kyrkans helgon som på ett särskilt sätt har synliggjort Jesu uppmaning i sina liv? Samtal i stora gruppen i ca 10 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans:

Himmelske Fader, i underbar visdom gör du både änglar och människor till din tjänare. Hör vår bön, och låt oss här på jorden leva under änglarnas beskydd, så att vi en gång kan tillbe dig tillsammans med dem i himlen. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre (Oremus 2021, s. 412).

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 10–11.

Sjätte samlingen: Lukasevangeliet kapitel 10–11

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad betyder ordet "missionär" för dig?

Samtal

1. I Luk 10:1 får vi (tillsammans med 8:1–3) en unik inblick i Jesu större lärjungekrets. Läs noten till 10:1 nederst på sidan och notera den alternativa läsarten. Om denna läsart är ursprunglig, vad tror ni att Jesus ville signalera med antalet lärjungar? Både med den mindre (de tolv) och med den större kretsen. Samtal i stora gruppen i ca 7 min.
2. Läs Luk 10:30–37. I noten står det om Augustinus sätt att tolka liknelsen. Metoden kallas för allegorisk tolkning. Läs om Skriftens olika betydelser i KKK 115–119. Försök att formulera hur texten var tänkt att uppfattas i den historiska situationen (vem/vilka riktade sig Jesus till från början) och hur vi genom allegorin kan erhålla en djupare förståelse av texten. Samtal i stora gruppen i ca 12 min.
3. Läs Luk 10:38–42 om de båda systrarna. Gregorius den store menade att både Marta och Maria behövs. Hur får deras exempel plats i ditt eget liv? Är det någon dimension av det andliga livet som tar överhanden? Samtal i mindre grupp om tre pers. i 12 min.
4. I Luk 11:1 vill lärjungarna lära sig be som Jesus. Lukasevangeliet i stort är kanske NT:s främsta böneskola. På den direkta frågan ger Jesus bönen Fader vår som svar. Läs alla noterna till parallellen i Matt 6:9–13 och fundera över hur ni kan praktisera Fader vår i era liv. Hur kan ni leva bönen? Samtal i mindre grupp om tre pers. i 12 min.
5. Läs Luk 11:27–28. Verserna ser ut att stå i strid med Marias egna ord i Luk 1:48. Finns det ett problem här? Kan noten hjälpa er att formulera ett svar? Samtal i par i ca 10 min.
6. Läs Luk 11:37–54. Läs angiven kommentar till Matteus. Vad hos Jesus väckte anstöt bland fariséer och laglärda? Vilka lärdomar kan vi dra av Jesu konfrontation med dessa grupper? Samtal i par i ca 10 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans:

Jag vill alltid prisa Herren, ständigt sjunga hans lov. Stolt ger jag Herren äran, de betryckta hör det och gläds. Lova Herren med mig, låt oss tillsammans ära hans namn! (Psalm 34).

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 12–13.

Sjunde samlingen: Lukasevangeliet kapitel 12–13

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad minns du som särskilt intressant från samtalet förra träffen?

Samtal

1. Läs Luk 12:4–7 om gudsfruktan, följt av dessa texter i vishetslitteraturen: Ords 1:7; Pred. 12:13; Syr 1:14. Hur reagerar ni inför ordet ”fruktan”? Positivt eller negativt? Försök att förklara begreppet med andra ord och beskriv vad gudsfruktan är i biblisk mening. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.
2. Läs Luk 12:10. Vad är hädelse mot Anden? Vad tänker ni om att det finns en synd som är oförlätlig? Vem kan begå den synden? Läs sedan angiven not till parallellen i Matteus. Får ni hjälp att förstå vad Jesus menar här? Samtal i stora gruppen i ca 15 min.
3. Läs Luk 12:22–34. Läs texten och spegla dig själv i den. Hur kan du leva efter Jesu vilja här? Var är ditt hjärtas skatt egentligen (v. 34)? Hur kan du använda texten som biktsspegel? Samtal i par i ca 10 min.
4. Läs liknelsen i Luk 13:6–9. Vad handlar den om? Vilka tankar väcks hos er? Vad säger Jesus här om nåd och straff? Vem bär ansvar för att trädet/ditt liv inte bär frukt? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.
5. Uppgiften i Luk 13:31 är intressant. Noten antyder att det var skillnad på fariséer och fariséer. Alla från denna grupp var inte fientligt inställda till Jesus. Leta upp några exempel från evangelierna på bådadera. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans:

Gud, du är min Gud, jag förtröstar på dig, du skall bistå mig!

Du är min tillflykt och jag skall inte frukta något, ty du är inte bara hos mig, du är i mig och jag i dig (Oremus, 2021, s. 367).

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 14–16, och gärna skriva ner sina tankar och/eller stryka under kärnfulla formuleringar i texten. Läs med pennan i handen!

Åttonde samlingen: Lukasevangeliet kapitel 14–16

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad minns du som särskilt intressant från samtalet förra träffen?

Samtal

1. Läs Luk 14:7–14. Översätt om nödvändigt liknelsen till din egen situation och vår egen tid. Vad kan du eftersträva i ditt liv för att leva efter Jesu exempel? Samtal i par i 12 min.
2. Läs Luk 14:26. Hur uppfattar ni versen enligt ordalydelsen i Bibel 2000? Vad menade Jesus med detta ordval? Kan det alternativa sättet att översätta vara till hjälp? Samtal i stora gruppen i ca 7 min.
3. Läs Luk 15:17–24. Den ångerfulla syndarens väg tillbaka till kyrkan skulle kunna vara en alternativ titel på liknelsen. Läs fortsättningen av liknelsen och fundera över vem som egentligen framstår som förlorad? Läs angivna ställen i KKK om försoningen i samband med omvändelse och bikt. Sammanfatta vad som händer i försoningens sakrament i en enda mening. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.
4. Ge konkreta exempel på hur man i Luk 16:10 kan följa Jesu undervisning. Vad kan du förändra i ditt eget liv för att leva efter denna uppmaning? Samtal i par i ca 12 min.
5. Läs Luk 16:19–31. Liknelsen är unik i NT. Vad säger den om livet efter döden? Sammanfatta i punktform. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 15 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans:

Gud, barmhärtige Fader, som har uppenbarat din kärlek i din Son Jesus Kristus och har utgjutit den över oss i den helige Ande, Tröstaren, vi anförtror idag världen och varje människa åt dig. Ta hand om våra synder, bota vår svaghet, besegra allt ont och låt alla jordens invånare få erfara din barmhärtighet så att de alltid finner en källa av hopp i dig, den ende och treenige Guden. Evige Fader, ge oss och hela världen din barmhärtighet genom din Sons smärtsamma lidande och uppståndelse! Amen (Oremus 2021, s. 335).

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 17–19 och gärna skriva ner sina tankar och/eller stryka under kärnfulla formuleringar i texten. Läs med pennan i handen!

Nionde samlingen: Lukasevangeliet kapitel 17–19

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid 2).

Gå en runda där alla får fortsätta meningen:

- Att studera Lukasevangeliet har gett mig...

Samtal

1. Läs Luk 17:1–4. Jesus varnar i skarpa ordalag för att förleda till synd (jfr Jak 3:1 med not). Läs KKK 2284–2287 och ge exempel från vår samtid. Samtal i stora gruppen i ca 10 min.
2. Läs Luk 18:1–8. Vidden av Jesu uppmaning att alltid be och att be uthålligt ser vi bl.a. i kyrkans böneliv. Läs om bönen i angivna ställen i katekesen. Bön gör skillnad i den andliga världen. Vad tror ni skulle hända om all bön på jorden skulle upphöra? Vad skulle hända med mänskligheten? Med planeten? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 12 min.
3. Läs Luk 18:9–14. Varför väljer Jesus en tullindrivare som ett föredömligt exempel? Slå upp ordet ”tullindrivare” i uppslagsdelen längst bak i studiebibeln och läs om tullsystemet på Jesu tid. Läs även Luk 19:1–10 och besvara sedan den inledande frågan. Samtal i par i ca 7 min.
4. Läs Luk 19:11–27. Blir du provocerad av liknelsen? Vad är det i så fall som väcker anstöt? Läs i KKK 1936–1938 om kyrkans undervisning om jämlikhet och skillnader mellan människor. Väcker liknelsen fortfarande anstöt? Samtal i stora gruppen i ca 15 min.
5. Läs Luk 19:45–48. Jesus är angelägen om templet (läs även Luk 21:37–38). Notera särskilt de två sista verserna och besvara frågan: Vilka ville se Jesus korsfäst några dagar senare? Ledarskapet eller folket? Vilka är det som ropar ”korsfäst honom” när Jesus står inför Pontius Pilatus? Varför är det viktigt att vara noga med detta? Samtal i stora gruppen i ca 15 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans:

Min Herre och min Gud, ta ifrån mig allt som fjärrar mig från dig. Min Herre och min Gud, ge mig allt som närmar mig till dig. Min Herre och min Gud, ta mig från mig själv och ge mig helt åt dig (Oremus 2021, s. 143).

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 20–22

Tionde samlingen: Lukasevangeliet kapitel 20–22

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad minns du som särskilt intressant från samtalet förra träffen?

Samtal

1. Läs Luk 20:20–26 samt angiven kommentar till Markus. Vad är Jesus ute efter egentligen? Vad ville han få fram med det svar som fick tempelledarskapet att häpna? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 10 min.
2. Läs Luk 20:37–38. Saddukeerna förnekade läran om uppståndelsen från de döda. Notera tempus i Jesu svar, samt orden ”ty för honom är alla levande”. Vilka slutsatser drar kyrkan av detta? Läs Heb 12:1 med not för att få vägledning. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 10 min.
3. Läs Luk 21:1–4. Den grekiska grundtexten säger ordagrant att änkan ”gav av sin brist”. Vad innebär det? Kan man ge av det man inte har, eller nästan inte har? Vad är den stora lärdomen från änkan vid tempelkistan? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 10 min.
4. Läs Luk 21:5–36 om den sista tiden och dess tecken. Vad händer med dig när du möter dessa ord från Jesu mun? Vad vill Jesus förmedla ytterst tror du? Samtal i par i ca 10 min.
5. Läs Luk 22:19–20 och markera verserna med röd penna. Ordet eukaristi är hämtat från NT:s grundspråk grekiskan. Läs angivna ställen i KKK om eukaristin som tackoffer. Hur många andra namn för eukaristin kommer ni på? Ta reda på namnens innebörd så att de tillsammans kan belysa olika aspekter av eukaristins sakrament. Samtal i mindre grupp om tre pers. i 15 min.
6. Läs Luk 22:39–46 om dramat i Getsemane och jämför med Markus berättelse (stället är angivet i parallellhänvisningarna nederst på sidan). Vilka likheter respektive skillnader hittar ni? Läs även Joh 18:1–11 för ytterligare en aspekt av Getsemane. Varför tror ni att evangelisterna gör dessa olika betoningar? Samtal i stora gruppen i ca 12 min.
7. Läs Luk 22:61–62. Petrus och Jesus fick ögonkontakt vid förnekelsen. Vad fanns i Jesu blick? Vad händer med dig när du i din bön möter Jesu blick? Samtal i par i ca 8 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att tillsammans be Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Lukasevangeliet kapitel 23–24.

Elfte samlingen: Lukasevangeliet kapitel 23–24

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad betyder “korset” för dig?

Samtal

1. Läs Luk 23:13–25 och låt noten till Matteus belysa sammanhanget. Varför är det viktigt att vara noga med detaljerna här? Noten till Matt 27:25 och KKK 597–598 kan ge vägledning. Samtal i par ca 10 min.
2. Läs Luk 23:34. Att älska den som vill oss väl är inte svårt. Men att likt Jesus (och Stefanos, Apg 7:60) älska en fiende som vill oss illa är det yttersta provet på om Guds kärlek har fått fäste i oss. Hur ser det ut i ditt liv? Läs KKK 1825 om vad kyrkan säger om kärleken och rannsaka dig själv. Vad kan du göra för att kärleken ska prägla ditt liv ännu mer? Samtal i par ca 15 min.
3. Läs Luk 23:47. Den romerske officeren har en viktig roll i samband med Jesu korsoffer. På vilket sätt påverkades han av det han såg? Varför är hans reaktion viktig? Vad säger den angivna noten till parallelltexten i Markus? Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 12 min.
4. Läs Luk 24:13–27. Texten är mycket viktig när det gäller kyrkans syn på GT. Ange några texter från GT som ni tror att Jesus talade om. Samtal i stora gruppen i ca 10 min
5. Läs Luk 24:30–32. Lärjungarna kände inte igen Jesus under hans bibelstudium med dem (vv 13–27). Först vid brödsbrytelsen såg de klart. Vilka slutsatser drar ni av detta? Samtal i stora gruppen i ca 12 min.
6. Läs Luk 24:51. Jesu människoblivande upphörde inte efter uppståndelsen. Genom Maria har Jesus blivit en del av skapelsen. Detta faktum kvarstår när Jesus sätter sig på den himmelska tronen. Reflektera över innebörden och notera några slutsatser. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 10 min.
7. Läs Luk 24:52–53. Sammanfatta vad du har lärt dig utifrån den ram som Lukas har angett. Samtal i mindre grupp om tre pers. i ca 12 min.

Avslutning

Gå en runda och ge ett par minuters utrymme för var och en att svara på frågorna:

Vad har varit mest utmanande med att läsa Lukasevangeliet tillsammans?

Vad har varit mest givande med att läsa Lukasevangeliet tillsammans?

Be tillsammans heliga Birgittas bön:

Visa mig, Herre, din väg, och gör mig villig att gå den.

Avsluta gärna med att tillsammans be Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern.

Hur du markerar i din bibel

Det finns många fördelar med att göra din bibel personlig. Ett sätt är att med vanlig bläckpenna, eller annan lämplig penna, föra anteckningar och rita symboler för olika teman i marginalen. Du kan också ringa in ord som du särskilt vill uppmärksamma, göra korshänvisningar till besläktade bibelställen, förtydliga sambandet mellan GT och NT, göra hänvisningar till [Katolska](#) kyrkans katekes etc. Du kan också använda färgsystem för att markera olika typer av bibeltext. Det viktigaste är att hitta en metod som gör bibelstudiet meningsfullt för dig. Du kan använda färger efter egen smak och skapa ett personligt färgsystem. Om du istället vill följa ett enkelt och grundläggande system kan du göra enligt förslaget nedan. Se till att du använder pennor som inte blöder igenom det ofta tunna pappret i en vanlig bibel. Överstrykningspennor i tusch fungerar vanligtvis inte. Akvarellpennor t.ex. av märket Staedtler fungerar bra. När du markerar i din bibel, och på så sätt gör den mer personlig, kommer du att upptäcka att det blir lättare att leva av Ordet. Det är det viktigaste.



Gul färg använder du till allmänna markeringar för sådant du särskilt vill uppmärksamma: viktiga texter, sammanhang, personer eller särskilda ord. Sådant som du är särskilt intresserad av.



Grön färg använder du till allt som hör till helgelsen och tillväxten i det andliga livet. T.ex. sammanhang som talar om tröst, förmaning, vägledning, löften etc.

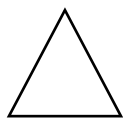


Röd färg använder du för texter som talar om förlåtelse, försoning, offer, blod, Kristi kors.

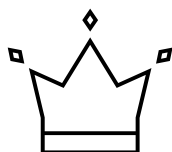


Blå färg använder du för Jesu mor Maria.

Du kan också rita symboler i bibelsidans marginal för att förtydliga olika teman eller personer. Använd din fantasi och skapa egna symboler som fungerar för dig. Här följer några förslag:



Rita en triangel i marginalen när bibeltexten talar om Treenigheten.



Rita en kungakrona i marginalen när bibeltexten talar om Jesus som kung eller Messias.



Rita ett kors i marginalen när bibeltexten talar om korsfästelsen.

Till dig som leder en Bildacirkel

Studieförbundet Bilda vill ge dig som ledare det stöd du behöver i din roll. Det här studiematerialet är ett exempel på det. Man kan studera Bibeln genom att forma en studiecirkel. En studiecirkel är inte en akademisk kurs. Det är en samtalsgrupp där vi läser och samtalar kring ett ämne utifrån våra livserfarenheter och vår vardag tillsammans med andra. På detta sätt kan den kunskap som studiecirkeln genererar bli livsrelevant och vardagsorienterad.

Genom att rapportera din studiecirkel till Bilda får du det stöd du kan behöva, samtidigt som våra gemensamma resurser för bildningsarbetet växer. För att räknas som en studiecirkel ska en grupp på minst tre personer mötas minst 9 x 45 minuter (45 min. = en studietimme) fördelat på minst tre träffar.

Kontakta gärna din närmaste verksamhetsutvecklare på Bilda om du har frågor och vill ha mer information. Kontaktuppgifter hittar du på www.bilda.nu.

Rollen som cirkelledare

Du som leder studiecirkeln behöver inte vara expert på ämnet. I studiecirkeln lär vi av varandra. Du deltar själv i samtal och övningar på samma villkor som de andra i gruppen. Ditt ansvar som cirkelledare är att vara huvudansvarig för cirkelns ramar och se till att ni håller tider och övriga överenskommelser. Du har också en viktig roll i att leda samtalet på ett sätt så att alla vill och kan vara delaktiga. En god hjälp i det har du, om ni tillsammans kommer överens om »spelregler« i gruppen. Nedan finns ett förslag på sådana.

Beroende på gruppens storlek kan man dela upp gruppen på olika sätt. Till exempel genom att bilda bikupor, då alla pratar två och två med den som råkar sitta bredvid en, eller tre och tre. Om det är en mindre grupp kan man lämna ordet fritt. Ledaren får vara beredd att styra upp det.

Använd materialet precis som det passar just för er och ert sammanhang. Välj och plocka bland frågorna. Välj om ni önskar följa tidsförslagen. Var noga med överenskommelse och samtalsramar.

Förslag på spelregler

- Det personliga vi delar med varandra i den här gruppen stannar här.
- Alla talar i jag-form.
- Alla har rätt att säga vad han/hon tycker, utan att bli ifrågasatt som person.
- Allas erfarenheter och åsikter är lika viktiga.
- Alla har rätt att säga sådant som inte är färdigtänkt och att ändra sig.
- Var och en har rätt att dela med sig av så mycket eller så lite som han/hon anser lämpligt. Och vi hjälper varandra att respektera varandras gränser.
- Alla hjälps åt att hålla tidsramarna.

Samtalsmetoder

Använd gärna Bildas ledarväska som du kan beställa från Bildas verksamhetsutvecklare. Där finns exempel på olika samtalsmetoder som du kan använda dig av. En sådan är rundan. I en runda går ordet till alla deltagare i tur och ordning. Alla får tala utan att bli ifrågasatta eller kommenterade. Det kan vara bra att skicka något föremål (ett Bildahjärta, en rund sten eller något annat) som visar vem som för tillfället har ordet, det bromsar också upp och ger rundan ett större lugn. Vet man inte direkt vad man ska säga, kan man sitta en stund med föremålet i handen och fundera. Men det går naturligtvis alltid bra att »passa« och skicka vidare utan att ha sagt något. Ett förslag är att alltid inleda samlingen med en runda och också avsluta samlingen på samma sätt. Då kommer alla in direkt i samtalet och alla får också möjlighet att säga något för att samla ihop vad som sagts samt de tankar och känslor som det har väckt. Rundan går också att använda efter behov under samtalen kring de frågor som föreslagits eller som dyker upp. Du kan även föreslå rundan som en inledning på ett fritt samtal; om en diskussion blir väldigt hetsig; om det bara är några få som pratar eller om du upplever att det finns tankar och funderingar som inte kommer fram.

Om det är så att samtalet av någon anledning inte fungerar, kan det vara bra att lyfta upp detta i gruppen, alltså att samtala om samtalet. Du kan föreslå att ni går en runda på temat: *Vad var det som hände?* Eller: *Varför pratar vi förbi varandra?* Det kan lösa många knutar.

En viktig uppgift för dig som cirkelledare är att se till att alla får talutrymme, så att inte en eller ett par stycken i gruppen tar upp all tid och inte släpper in andra i samtalet. Det kan vara bra att inledningsvis komma överens om att du som cirkelledare kan gå in och bryta, om någon talar så mycket att andra inte kommer till tals. Ett annat alternativ är att ni i gruppen kommer överens om att var och en ges ett visst talutrymme om till exempel några minuter på en runda.